

INGLIZ TILI O'QITISH JARAYONIDA IJOBIY EMOTSIYALARNING O'QUV MOTIVATSIYASIGA TA'SIRI

Ataxo'jayeva Shaxlo Anvarovna

*University of Business and Science pedagogika va
psixologiya kafedrası dotsenti,
psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
shaxloataxujayeva@gmail.com*

Ibrohimova Shahina Akmaljon qizi

University of Business and Science xorijiy filologiya yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tili o'qitish jarayonida ijobiy emotsiyalarni shakllantirishning o'quvchilarning ichki motivatsiyasiga ta'siri psixologik va pedagogik nuqtai nazardan tahlil etiladi. Motivatsiyaning shakllanishida emotsional muhit, o'qituvchi shaxsiyati, o'quvchilarning psixologik ehtiyojlari hamda ta'lim jarayonidagi ijobiy tajriba muhim omil sifatida ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: ijobiy emotsiyalar, motivatsiya, psixologik muhit, ingliz tili ta'limi, emotsional intellekt, o'quvchi faoliyati.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida ingliz tili o'qitish samaradorligi nafaqat metodik yondashuvlar, balki psixologik omillar bilan ham bevosita bog'liqdir. Til o'rganish bu — shunchaki grammatik qoidalarni o'zlashtirish emas, balki shaxsning hissiy, kognitiv va ijtimoiy jihatdan o'sish jarayonidir. Shu nuqtai nazardan, ijobiy emotsiyalarni uyg'otish o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini, ishtirokini va ichki motivatsiyasini sezilarli darajada oshiradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijobiy emotsiyalar o'quv faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi, o'z-o'zini rivojlantirishga turtki beradi hamda stressni kamaytiradi. Shu bois, ingliz tili o'qitishda emotsional yondashuv hozirgi zamon pedagogikasining ajralmas tarkibiy qismiga aylanmoqda.

Inson faoliyatida emotsiyalar muhim regulativ rol o'ynaydi. Psixologik nazariyalarga ko'ra, har qanday o'quv faoliyati faqat kognitiv jarayon (bilim olish) emas, balki emotsional tajriba bilan uzviy bog'liqdir. O'quvchi yangi ma'lumotni o'zlashtirish jarayonida ijobiy hissiyotlarni boshdan kechirsa, bu holat uning diqqat, xotira, tafakkur va tasavvur kabi kognitiv jarayonlarini faollashtiradi.

Adabiyotlar sharhi. So'nggi o'n yilliklarda chet tillarni, xususan ingliz tilini o'qitish jarayonida ijobiy emotsiyalar va o'quv motivatsiyasi o'rtasidagi bog'liqlik masalasi psixologiya va ta'limshunoslik fanlarining markaziy tadqiqot yo'nalishlaridan biriga aylandi. Zamonaviy ta'limda o'quvchilarning nafaqat bilim darajasi, balki ularning emotsional holati, psixologik barqarorligi va o'rganishga

bo'lgan ichki ishtiyoqi ham muvaffaqiyatning muhim omili sifatida talqin qilinmoqda. Bu holat ingliz tilini o'rganish jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi psixologik muloqot, o'zaro ishonch va ijobiy kayfiyatning ahamiyatini yanada kuchaytiradi.

E. Deci va R. Ryanning o'z-o'zini aniqlash nazariyasi (Self-Determination Theory) ta'lim psixologiyasi sohasida muhim o'rin tutadi. Ular o'quvchilarning motivatsiyasi uch asosiy ehtiyoj — avtonomiya, kompetensiya va ijtimoiy aloqadorlik qondirilganda kuchayishini ta'kidlaydi. Ijobiy emotsiyalar aynan shu ehtiyojlarning shakllanishiga xizmat qiladi: o'quvchi o'zini erkin, muvaffaqiyatli va jamoaning bir qismi sifatida his qilganida, uning ichki motivatsiyasi tabiiy ravishda ortadi. Ingliz tili ta'limida bu yondashuv o'qituvchining rag'batlantiruvchi so'zlari, iliq munosabati va o'quv muhitining psixologik qulayligi orqali namoyon bo'ladi.

B. Fredrickson tomonidan ilgari surilgan “Kengaytirish va qurish” nazariyasi (Broaden-and-Build Theory) ijobiy emotsiyalarning inson kognitiv imkoniyatlarini kengaytirishdagi o'rnini asoslaydi. Unga ko'ra, quvonch, qoniqish va ilhom kabi ijobiy hissiyotlar fikrlash ufqini kengaytiradi, ijodiy tafakkurni kuchaytiradi va uzoq muddatli psixologik resurslarni “quradi”. Ingliz tili o'rganish kontekstida bu shuni anglatadiki: o'quvchi darsda ijobiy ruhda bo'lsa, yangi leksik birliklarni tezroq o'zlashtiradi, grammatik tuzilmalarni ijodiy tarzda qo'llaydi va muloqotda o'ziga ishonchliroq bo'ladi. Shu boisdan, dars jarayonida emotsional muhitni ijobiy yo'nalishda boshqarish til o'rganishning kognitiv samaradorligini oshiradi.

Z. Dörnyeyning “L2 Motivational Self System” modeli ingliz tili o'rganishdagi motivatsiyani shaxsning o'zini ideal til egasi sifatida tasavvur qila olish qobiliyati bilan bog'laydi. O'quvchi o'zini ingliz tilida erkin muloqot qilayotgan shaxs sifatida ko'ra olganida, bu tasavvur kuchli ichki motivatsiyaga aylanadi. Ijobiy emotsiyalar aynan shu ideal “men” obrazining shakllanishiga zamin yaratadi — ular o'quvchiga ishonch, qat'iyat va irodaviy barqarorlik baxsh etadi. Dörnyei fikricha, til o'qituvchilari bu jarayonni psixologik qo'llab-quvvatlash, rag'batlantirish va muvaffaqiyatni tan olish orqali faol boshqarishlari zarur.

R. Oksfordning strategik o'rganish nazariyasida emotsional o'zini boshqarish muhim omil sifatida e'tirof etiladi. Olimning ta'kidlashicha, stressni yengish, ijobiy fikrlashni shakllantirish, o'zini rag'batlantirish kabi hissiy strategiyalar o'quvchini ruhiy barqarorlikka olib keladi. Bunday strategiyalar o'qituvchi tomonidan ongli ravishda o'rgatilsa, o'quvchilarda mustaqil o'rganish ko'nikmalari shakllanadi, bu esa ularning til o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qiladi.

Mahalliy tadqiqotchilar ham so'nggi yillarda ushbu yo'nalishda qator ilmiy izlanishlar olib bormoqda. G'ofurova ingliz tili darslarida ijobiy psixologik iqlimni shakllantirish o'quvchilarning “tilga bo'lgan ijtimoiy ishonchini” kuchaytirishini ta'kidlaydi. To'xtayeva esa o'qituvchining emotsional intellekti va ijobiy kommunikativ uslubi o'quvchilarning faol ishtirokini sezilarli darajada oshirishini

amaliy tadqiqotlarda isbotlagan. Bu tadqiqotlar O'zbekiston ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitishda emotsional muhit va shaxslararo muloqot sifatining o'quv natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatishini ko'rsatib berdi.

Xulosa qilib aytganda, mavjud adabiyotlar ingliz tili o'qitish jarayonida ijobiy emotsiyalarni shakllantirish faqat hissiy holat emas, balki o'quvchilarning kognitiv rivojlanishi, motivatsiyasi va shaxsiy o'sishining psixologik determinanti ekanini tasdiqlaydi. Bu yondashuv o'qituvchi faoliyatida emotsional kompetentlikni rivojlantirish, ta'lim muhitini psixologik jihatdan qulay qilish va shaxsiy motivatsiyani ichki kuchga aylantirish zaruratini ko'rsatadi.

Emotsiyalar ayniqsa motivatsiyaning shakllanishida hal qiluvchi o'rin tutadi. Motivatsiya – bu insonni faoliyatga undovchi ichki turtki bo'lib, u ehtiyoj, maqsad va emotsional holat birligi asosida yuzaga keladi. Til o'rganish kontekstida, ijobiy emotsiyalar (masalan, qiziqish, zavq, faxr, ishonch) intrinsik motivatsiyani — ya'ni o'rganishdan zavqlanishga asoslangan ichki turtkini kuchaytiradi.

Masalan, ingliz tili o'rganayotgan o'quvchi muvaffaqiyatli muloqot qilganida yoki o'qituvchidan ijobiy baho olganida, unda quvonch va faxr hissi paydo bo'ladi. Ushbu ijobiy emotsiyalar o'quvchini keyingi mashg'ulotlarda ham faol qatnashishga ruhlantiradi. Aksincha, salbiy emotsiyalar — qo'rquv, uyat, xavotir — motivatsiyani pasaytiradi, bu esa o'rganish jarayonini sekinlashtiradi.

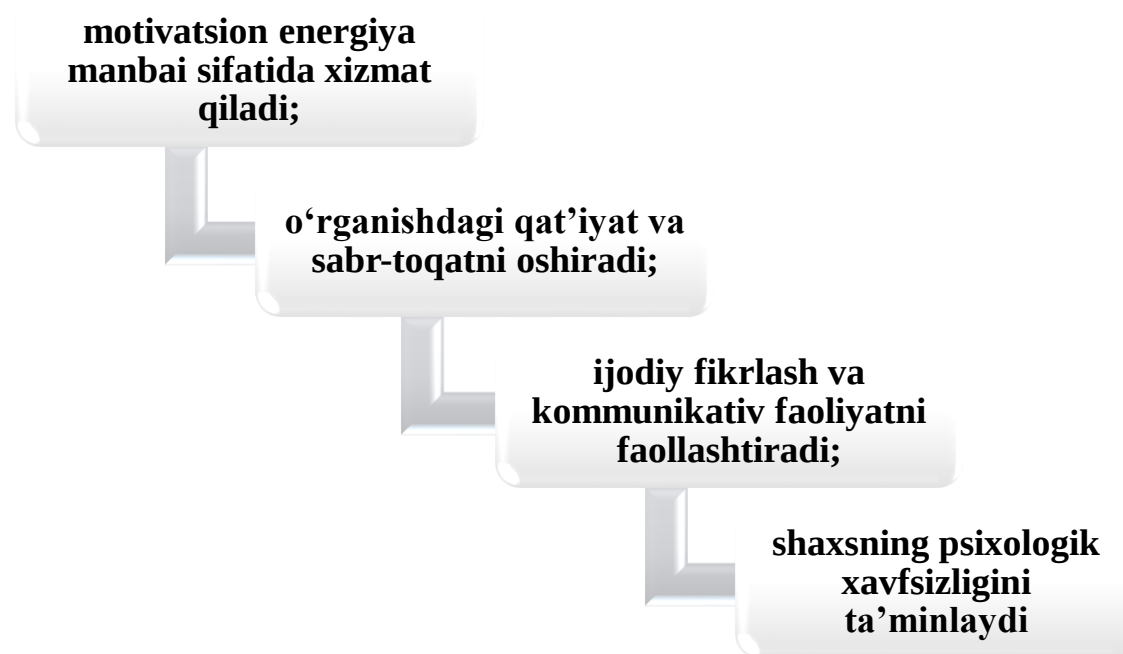
Shu nuqtai nazardan, ingliz tili o'qituvchisi dars jarayonida “emotsional iqlim” ni boshqaruvchi shaxs sifatida chiqadi. U o'quvchining muvaffaqiyatsizlikni boshdan kechirishini yengillashtirish, kichik yutuqlarini qadrlash, doimiy rag'batlantirish orqali ijobiy kechinmalarni kuchaytiradi. O'qituvchi ijobiy emotsiyalarni faollashtirish orqali:

o'quvchilarda o'ziga ishonchni shakllantiradi;

“qo'rqqanlik” va “xato qilishdan uyalmay” gapirish madaniyatini rivojlantiradi; kommunikativ kompetensiyaning tabiiy shakllanishiga sharoit yaratadi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, emotsional holat bilan o'quv motivatsiyasi o'rtasida kuchli korrelyatsiya mavjud. Fredrickson tomonidan ishlab chiqilgan “broaden-and-build” nazariyasiga ko'ra, ijobiy emotsiyalar insonning fikrlash doirasini kengaytiradi, yangi tajribalarni o'zlashtirishga ochiqlikni oshiradi va ijodkorlikni faollashtiradi. Demak, ingliz tili darslarida ijobiy kechinmalar — bu faqat “quvonch” emas, balki kognitiv rivojlanishning psixologik katalizatoridir.

Bundan tashqari, Dörnyei motivatsiyani ikki turga ajratadi: instrumental (maqsadga yo'naltirilgan) va integrativ (ichki ishtiyoq asosidagi) motivatsiya. Ijobiy emotsiyalar aynan integrativ motivatsiyani kuchaytiradi — o'quvchi tildan zavqlanadi, u bilan o'zini identifikatsiya qiladi. Shunday qilib, o'quvchi o'rganishni “majburiyat” emas, balki “shaxsiy ehtiyoj” sifatida qabul qiladi. Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, ijobiy emotsiyalar o'quv jarayonida:

1-rasm. Ijobiy emotsiyalar o'quv jarayonida namoyon bo'lishi

Demak, ingliz tili ta'limida ijobiy emotsiyalarni uyg'otish — bu o'quvchini faqat til biluvchisiga emas, balki o'z-o'zini anglay oladigan, faol, ijobiy fikrlaydigan shaxsga aylantirish jarayonidir.

Tadqiqot ingliz tili o'qitish jarayonida o'quvchilarning ijobiy emotsiyalari va o'quv motivatsiyasi o'rtasidagi psixologik bog'liqlikni aniqlash maqsadida o'tkazildi. Ma'lumotlar kollej va oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan 100 nafar talaba (60 nafar ayol va 40 nafar erkak) hamda 10 nafar ingliz tili o'qituvchilari ishtirokida to'plandi. Tadqiqotning asosiy yo'nalishi o'quvchilarning emotsional holati, o'zini baholash darajasi, o'qituvchi bilan muloqot sifati va ichki motivatsiya o'rtasidagi o'zaro aloqani aniqlashga qaratildi.

So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning 72 foizi ingliz tili darslarida o'zini “qulay va ijobiy” holatda his qiladi, 18 foizi “ba'zan stress yoki xavotir sezadi”, 10 foizi esa “o'z fikrini ifoda etishda noqulaylik” bildirgan. Ushbu ko'rsatkichlar ingliz tili darslarida emotsional muhit asosan ijobiy ekanini, biroq ayrim o'quvchilar uchun psixologik to'siqlar mavjudligini ko'rsatadi.

Motivatsion omillarni o'rganish natijasida, 64 foiz o'quvchi ingliz tilini o'rganishga ichki motivatsiya (qiziqish, o'zini rivojlantirish, xalqaro muloqot istagi) asosida yondashishini bildirgan. 28 foiz o'quvchi tashqi motivatsiyaga (imtihon natijasi, baho, ota-onaning talabi) tayanishini, 8 foiz esa amotivatsiya holatida — ya'ni o'qishga nisbatan befarq munosabatda ekanligini ko'rsatgan. Bu raqamlar o'quvchilarda ichki motivatsiya ustunligini ko'rsatadi, ammo uni doimiy ravishda qo'llab-quvvatlash zarurligini ham anglatadi.

Kuzatuv natijalari tahliliga ko'ra, darslarda o'qituvchilarning emotsional uslubi va pedagogik takti o'quvchilarning ishtirok darajasiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Emotsional jihatdan faol, do'stona muhit yaratgan o'qituvchilar darslarida o'quvchilar o'z fikrini erkin bayon etgan, o'zaro muloqotda faol qatnashgan va yangi materialni ijodiy o'zlashtirgan. Aksincha, qat'iy va hissiz uslubdagi darslarda o'quvchilarning ishtirok darajasi past, stress belgilari esa yuqori bo'lgan.

Intervyu natijalari shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilarning aksariyati (90 foiz) ijobiy emotsional muhit yaratish o'quv jarayonining samaradorligini oshirishini tan olgan, biroq ularning faqat yarmi o'z faoliyatida maxsus psixologik strategiyalar (motivatsion suhbat, maqtoov, refleksiya mashqlari)dan muntazam foydalanadi. Shu bois, o'qituvchilar uchun emotsional intellektni rivojlantiruvchi treninglar tashkil etish muhim deb topildi.

Statistik tahlil natijalari o'quvchilarning ijobiy emotsiyalari bilan motivatsiya darajasi o'rtasida $r = 0.68$ korrelyatsion bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi ($p < 0.05$). Bu natija o'quvchilarning kayfiyati, o'ziga ishonchi va o'qishga bo'lgan ichki ishtiyoqi o'rtasida o'rta darajadan yuqori ijobiy bog'liqlik mavjudligini bildiradi. Shuningdek, emotsional intellekt darajasi yuqori bo'lgan o'quvchilarning akademik natijalari past ko'rsatkichdagilarga nisbatan o'rtacha 12–15% yuqori ekanligi aniqlandi.

Umuman olganda, olingan natijalar ingliz tili o'qitish jarayonida ijobiy emotsiyalarni shakllantirish nafaqat o'quvchilarning motivatsiyasini, balki ularning til o'zlashtirish tezligi, ijodiy fikrlash qobiliyati va ijtimoiy ishonchini ham oshirishini ko'rsatdi. Darslarda ijobiy psixologik muhit yaratish, o'qituvchining emotsional kompetentligini rivojlantirish hamda o'quvchilarning ichki motivatsiyasini mustahkamlovchi metodlarni tatbiq etish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Tahlil natijalari shuni tasdiqladiki, ingliz tili ta'limida ijobiy emotsiyalar — bu shunchaki hissiy qo'shimcha emas, balki o'rganish jarayonining psixologik katalizatori hisoblanadi. Shaxsning o'zini qadrlash hissi, o'ziga ishonch va o'qituvchi bilan ijobiy o'zaro aloqa motivatsiyaning barqarorligini ta'minlaydi. Shu boisdan, ingliz tili ta'limida psixologik yondashuvni kuchaytirish, ijobiy emotsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi metodik tizimni yaratish dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari ingliz tili ta'limida ijobiy emotsiyalar va o'quv motivatsiyasi o'rtasida kuchli psixologik bog'liqlik mavjudligini tasdiqladi. Ijobiy emotsiyalar nafaqat o'quvchilarning ruhiy holatini barqarorlashtiradi, balki ularning bilimni qabul qilish, fikrlash, o'zini anglash va kommunikativ faoliyatini ham faollashtiradi. Bu jarayonda o'qituvchining emotsional kompetentligi va pedagogik takti hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. O'quvchi o'zini qadrlangan, tushunilgan va rag'batlantirilgan deb his qilganida, uning o'qishga bo'lgan ichki ehtiyoji kuchayadi, tashqi rag'batlardan mustaqil ravishda o'zini rivojlantirishga intiladi.

Chet tilini o'rganish jarayonida ijobiy emotsiyalar kognitiv faoliyatni rag'batlantiruvchi, stressni kamaytiruvchi va ijodiy fikrlashni kuchaytiruvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. O'quvchilarning ichki motivatsiyasi, o'ziga ishonchi va muvaffaqiyatga bo'lgan ishtiyoqi ijobiy psixologik muhitda barqaror shakllanadi. Shuningdek, o'qituvchi tomonidan qo'llaniladigan emotsional rag'bat, samimiy fikr-mulohaza va ijobiy kommunikatsiya o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan ishtiyoqini mustahkamlaydi.

Shu asosda ingliz tili ta'limi tizimini yanada samarali qilish uchun quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

Ingliz tili darslarida ijobiy psixologik muhitni shakllantirish o'qituvchining asosiy pedagogik vazifalaridan biri bo'lishi lozim. Buning uchun darslarda samimiy muloqot, ochiq fikr bildirish, hazil-mutoyiba va ijobiy teskari aloqa elementlarini keng qo'llash tavsiya etiladi.

O'qituvchilar uchun emotsional intellektni rivojlantirishga qaratilgan psixologik treninglar va seminarlar tashkil etish maqsadga muvofiqdir. Bu ularning o'quvchilar bilan ishlashda empatiya, sabr, ijobiy muloqot va stressni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Chet tili o'rganayotgan o'quvchilarni rag'batlantirishda faqat baholash tizimiga emas, balki individual yutuqlarni e'tirof etish, kichik g'alabalarni qadrlash, jamoaviy muvaffaqiyatlarni nishonlash kabi ijobiy hissiy ta'sir usullaridan foydalanish zarur.

Dars jarayonida stressni kamaytiruvchi metodlar (relaksatsiya mashqlari, refleksiya, qisqa motivatsion suhbatlar) muntazam tatbiq etilishi o'quvchilarning ruhiy tayyorgarligini kuchaytiradi.

O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi ijtimoiy ishonchni mustahkamlash, o'zaro hurmat va hamkorlik tamoyillariga asoslangan psixologik hamkorlik muhitini yaratish ingliz tili o'rganish jarayonini sezilarli darajada samaraliroq qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili ta'limida ijobiy emotsiyalarni rivojlantirish — bu ta'lim jarayoniga insonparvarlik, shaxsga yo'naltirilganlik va psixologik barqarorlik tamoyillarini olib kirish demakdir. Ijobiy emotsiyalar o'quvchilarning o'zini anglashi, o'z kuchiga ishonchi va muvaffaqiyatga bo'lgan ichki ehtiyojini qo'llab-quvvatlaydi. Shu sababli, o'qituvchining emotsional madaniyati va psixologik tayyorgarligi chet tili o'qitish jarayonining eng muhim komponentlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Natijada, ingliz tili o'qitish tizimida psixologik yondashuvni kuchaytirish, o'quvchilarning emotsional va motivatsion ehtiyojlarini inobatga olish, ijobiy kayfiyatni doimiy qo'llab-quvvatlash — bu nafaqat o'quv samaradorligini, balki shaxsiy o'sishni ham ta'minlaydigan asosiy omil sifatida e'tirof etilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Anvarovna, A. S. (2023). Constructions (models) of social intelligence in future English language teachers. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*, 2(4), 169-172.
2. Anvarovna, A. S. ., & Kahharova. (2024). SOCIAL-PSYCHOLOGICAL ADJUSTMENT OF FIRST YEAR UNIVERSITY STUDENTS. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 230–234. Retrieved from <https://jeev.innovascience.uz/index.php/jeev/article/view/439>
3. Ataxo'jayeva, S. A. (2020). INGLIZ TILINI O'RGATISHDA LOYIXA ISHINI TASHKIL QILISHNING AFZALLIKLARI. *Science and Education*, 1(1), 403-406.
4. Ataxo'jayeva, S. (2023). EMPIRIAL FOUNDATIONS OF THE STUDY ENGLISH LANGUAGE TEACHERS. *GULDU AXBOROTNOMASI*.–2023.
5. Nortoji Jumayevich Eshnaye, & Shahlo Anvarovna Atakhujaeva (2021). SELF-DESTRUCTIVE BEHAVIOR AND ITS ESSENCE. *Academic research in educational sciences*, 2 (CSPI conference 1), 371-375.
6. Atakhujaeva, S. (2023). CONSTRUCTIONS (MODELS) OF SOCIAL INTELLIGENCE IN FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*.
7. Atakho'jayeva, S. A. (2025). Ways To Form The Social-Emotional Competence Of A Foreign Language Teacher In The Conditions Of Digital Education. *International Conference on Global Trends and Innovations in Multidisciplinary Research*, 1(4), 75-80.
8. Атаходжаева, Ш. А. (2025). Роль Информационных Технологий В Обществе. *International Conference on Global Trends and Innovations in Multidisciplinary Research*, 1(4), 17-21. <https://tplepub.org/index.php/2/article/view/292>
- 1 Ataxo'jayeva, S. (2022). SELF-DESTRUCTIVE BEHAVIOR AND ITS ESSENCE.
10. Atakhujaeva, S. A. (2022). DIAGNOSIS OF ADOLESCENTS'UNDERSTANDING OF MORAL AND LEGAL FORMS. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(4), 317-319.
11. Ataxo'jayeva, S. (2023). EMPIRIAL FOUNDATIONS OF THE STUDY ENGLISH TEACHERS'SOCIAL INTELLIGENCE.
12. Atakhujaeva, S. (2023). Constructions (Models) Of Social Intelligence In Future English Language Teachers. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*.
13. Anvarovna, A. S. (2023). Constructions (models) of social intelligence in future English language teachers. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*, 2(4), 169-172.
14. Atakho'jayeva, S. A. (2025). Ways To Form The Social-Emotional Competence Of A Foreign Language Teacher In The Conditions Of Digital Education. *International Conference on Global Trends and Innovations in Multidisciplinary Research*, 1(4), 75-80. <https://www.tplepub.org/index.php/2/article/view/325>

15. Anvarovna , A. S. (2025). Pedagogical and Psychological Factors Determining the Effectiveness of the Social-Emotional Competence of a Foreign Language Teacher in Higher Education. *American Journal of Open University Education*, 2(9), 54–59. Retrieved from <https://scientificbulletin.com/index.php/AJOUP/article/view/1266>
16. Mirzamurodovich, F. M. (2023). CONCEPTS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL LITERACY IN CONTINUOUS EDUCATION. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*, 2(5), 495-497.
17. Fayzullayev, M. (2023). O 'SMIRLARDA PSIXOLOGIK SAVODXONLIK KONSTRUKSIYALARI. *Академические исследования в современной науке*, 2(19), 129-133.
18. Fayzullayev, M. M. (2023). PSYCHOLOGICAL LITERACY AND ITS ASSESMENT OF IN YOUTH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(6), 170-172.
19. Fayzullayev, M. (2024). INTRODUCING PSYCHOLOGICAL LITERACY. *Академические исследования в современной науке*, 3(22), 32-35.
20. Fayzullayev, M. M. (2022). DISCRIMINATION IS A VIOLATION OF HUMAN RIGHTS AND IS A PROBLEM FOR STUDENTS, ESPECIALLY IN TIMES OF PSYCHOLOGICAL CHANGE. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(4), 429-431.
21. Fayzullayev , M., & Dexqonov, T. (2025). OILA PSIXOLOGIYASI: FARZAND TARBIYASIDA EMOTSIONAL INTELLEKTNING AHAMIYATI. *Молодые ученые*, 3(24), 98–101. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/yosc/article/view/113334>
22. Fayzullayev , M. (2025). PSIXOLOGIK MASLAHAT VA KOUCHING FANINING HOZIRGI KUNDAGI O'RNI VA DOLZARBLIGI. *Наука и инновация*, 3(24), 175–178. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/scin/article/view/113397>
23. Fayzullayev , M. (2025). PSIXOLOGIK MASLAHAT VA KOUCHING FANINING HOZIRGI KUNDAGI O'RNI VA DOLZARBLIGI. *Наука и инновация*, 3(24), 175–178. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/scin/article/view/113397>